

Velmovszki Dóra – Skorka Tamás Pandémia a szabálysértési jogterületen

The links between the pandemic and the law of infringement

Absztrakt

A Covid19-koronavírus-járvány magyarországi első regisztrált esetét 2020. március 4-én jelentette be a miniszterelnök Magyarországon. Azóta több mint két év telt el és majd az ország népességének egyötöd része megfertőződött. Rendkívüli időket éltünk, melyeket a határzár, a kijárási korlátozás, a védelmi intézkedések, az átoltottság mértéke fémjelzett. Ebben az időszakban különösen fontos volt, hogy minden állampolgár betartsa a védelmi intézkedéseket, melyek mindannyiunk életének-egészségének a megóvását szolgálták. Ezen intézkedések érvényre juttatásában jelentős szerepet kapott a rendőrség legkisebb szolgálati ága, az igazgatásrendészet. A tanulmány az itt szolgálatot teljesítő állomány munkavégzésének nehézségeit, sajátosságait, illetve a kialakult helyzettel kapcsolatos véleményének felkutatását tűzte célul maga elé.

Kulcsszavak: pandémia, rendőrség, igazgatásrendészet, szabálysértés, védelmi intézkedések,

Abstract

The first registered case of the Covid19 coronavirus epidemic in Hungary was announced by the Prime Minister in Hungary on March 4, 2020. More than two years have passed since then, and nearly one-fifth of the country's population has become infected. We lived in extraordinary times, marked by border closures, curfew, protection measures, and vaccination rates. It was particularly important for all citizens to adhere to the protection measures that served to protect the lives and health of all of us. The smallest branch of the police, the administrative police, played a significant role in enforcing these measures. The aim of the research and this study is to find out the difficulties and peculiarities of the work of this staff serving here, as well as to seek their opinion on the situation.

Keywords: pandemic, police, administrative police, infringements, protection measures,

Előzmények

Napjainkra tényleg közhellyé vált, hogy a pandémia az élet szinte minden területét érintette. Az egészségügyi kérdések súlyát, a gazdasági problémákat minden egyes ember a „saját bőrén” érezte, de a jogtudomány is jelentős kihívások előtt állt, meg kellett oldani a kialakult válság kezelését, meg kellett szervezni a védekezést, és ehhez normatív eszközök kellettek. Számos kutatás indult, soha nem látott mennyiségű tanulmány született¹ a koronavírus különböző jogterületekre gyakorolt hatásait illetően. Jelen tanulmány a jogrendszer egy nagyon kis szeletkáját, a szabálysértési jogterületet és az ott tevékenykedő szabálysértési előadók munkáját vizsgálja, a kialakult helyzettel kapcsolatos véleményeit kutatja.

A koronavírus gyorsan terjedő, nagyszámú fertőzöttel és súlyos tünetekkel járó megbetegedést, akár halált is okozó vírus. Ezért, amikor elérte hazánkat a fertőzéshullám rendkívüli intézkedések bevezetése vált szükségessé. 2020. március 11-én Magyarország kormánya – Magyarország Alaptörvényének 53. cikke alapján – a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III. 11.) kormányrendelettel (a továbbiakban: 40/2020. Korm. rendelet) Magyarország egész területére kihirdette a veszélyhelyzetet. A rendelet 3.§ (1) bekezdése szerint „a veszélyhelyzettel kapcsolatos rendkívüli intézkedésekről külön kormányrendeletek rendelkeznek”. A védekezést a kormány irányította az operatív helyzet függvényében hozva meg az egyes védelmi intézkedéseket. Ezek az intézkedések kezdetben – többek

¹ Néhány tanulmány, amely szorosan kapcsolódik a témához: Tihanyi – Papp (2021), Ambrus (2021) Hollán (202), Linder (2020): Skorka (2020)

között – a vírus Magyarországra történő bejutását igyekeztek lassítani, megakadályozni. A határforgalomellenőrzés visszaállításával, a külföldiek beutazásának korlátozásával, a tranzitáthaladás szabályozásával, a karantén szabályok felállításával számtalan magatartási szabály került meghatározásra, melyek betartása elősegítette az eredményes védekezést. Ezeknek a rendelkezéseknek érvényre juttatása érdekében a szabályok megsértőivel szemben viszont valamilyen szankció alkalmazását kellett kilátásba helyezni. A jogalkotó a szabálysértési jogot tartotta legalkalmasabbnak erre a feladatra.

A szabálysértési jog, mint a védelmi intézkedések követésének öre

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 1. § (1) bekezdése szerint „*Szabálysértés az az e törvény által büntetni rendelt tevékenység vagy mulasztás, amely veszélyes a társadalomra.*” Főszabály szerint tehát csak a szabálysértési törvény minősíthet egyes magatartásokat szabálysértéssé. A rendkívüli jogrend bevezetése révén azonban a kormány rendeletében a védelmi intézkedések megszegését szabálysértéssé minősíthette.² Jó példa erre az egészség és élet megóvása, valamint a nemzetgazdaság helyreállítása érdekében elrendelt veszélyhelyzettel kapcsolatos rendkívüli intézkedésekről szóló 81/2020. (IV. 1.) Korm. rendelet (továbbiakban: 81/2020. Korm. rendelet) 5.§ (5) bekezdése, mely szerint a Szabs. tv. 1.§ (1) bekezdésétől eltérően szabálysértést követ el, az a külföldi, aki a Magyarország területére történő beutazáshoz a rendszeti országos rendőrfőkapitány-helyettes által meghatározott egyedi magatartási szabályokat megszegi.

További sajátossága a szabályozásnak, hogy a bírságösszegek jelentősen megemelkedtek. A szabálysértési törvény a pénzbírság maximumát 150.000- forintban, míg a helyszíni bírság maximumát 50.000- forintban állapította meg. A védelmi intézkedések betartásához fűződő fokozott érdek arra készítette a jogalkotót, hogy növelje a fenyegetettség mértékét, ezáltal a preventív hatását a szankcióknak. A 81/2020. Korm. rendelet egyes magatartási szabályainak megsértése esetén a Szabs. tv. 11.§ (1) bekezdésétől eltérően a pénzbírság legmagasabb összege ötszáz ezer forintig, a helyszíni bírság összege a Szabs. tv. 99.§ (2) bekezdésétől eltérően száz ezer forintig, ismételt elkövetés esetén százötvenezer forintig terjedt. Ez a változás komoly odafigyelést igényelt a szabálysértési előadóktól, mert az egyes védelmi intézkedéseket tartalmazó kormányrendeletek gyakran eltérően határozták meg a kiszabható pénzbírság maximumát, illetve ha a szabálysértési törvényben szereplő tényállással halmazatban kellett megállapítani a védelmi intézkedés megszegését, akkor a halmazati bírság maximum összege a korábbi 225.000- forintról 750.000- forintra emelkedett.³

További érdekessége a szabálysértéseknek, hogy a tényállások nincsenek a megszokott módon elnevezve. Ez nehezíti az azonosításukat, ezért a szabálysértési eljárásokat lefolytató rendőri szervek elnevezték a tényállásokat. Így például „a veszélyhelyzetre meghatározott magatartási szabályok megszegése”⁴ vagy „a veszélyhelyzet idején a második ütemű védelmi intézkedések megszegése”⁵. Az elnevezés hiányán túl további problémát jelentett, hogy a rendőrség a szabálysértési eljárások informatikai háttéréként a Robotzsaru rendszer szabálysértési modulját használja, amely az egyes szabálysértéseket kódokkal látja el, amely kódokhoz különböző tartalmak társulnak, amelyek leegyszerűsítik a határozathozatal, lehetővé teszik a statisztika készítést. Ezek az informatikai

² Magyarország Alaptörvényének 53. cikk (2) bekezdése: a kormány „a veszélyhelyzetben rendeletet alkothat, amellyel – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet...”

³ Például egy közlekedési baleset esetén a baleseti felelősség szankcionálása mellett a kijárási korlátozás, vagy a maszkhasználat szabályainak megsértését is szankcionálni kellett.

⁴ 46/2020. (III. 16.) Korm. rendelet az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során teendő intézkedésekről (III.) 7.§ (1) bekezdés;

⁵ 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről 23.§ (1) bekezdés a) pontja;

fejlesztések azonban nem mindig tudták követni a jogszabályváltozásokat, így az ügyek felhalmozódásához vezettek.

Mindenképp szót kell ejteni a „veszélyrendeletek” időbeli és területi hatályáról. A rendeletek nagyon gyorsan követték egymást, illetve módosultak az operatív helyzet⁶ függvényében. A rendeletek területi hatálya talán kisebb problémákat okozott, de megtörtént, hogy a hatályos védelmi intézkedéseket Budapest és Pest megye kivételével az egész ország területén feloldották, így jogértelmezési problémák keletkeztek, hogy a vidéken élők például utazhatnak-e Budapestre, vagy a budapestiek leutazhatnak-e a balatoni nyaralójukba.

Az időbeli hatály kérdése két szempontból is problematikus volt. A védelmi intézkedések soha nem látott mennyiségben és gyorsaságban léptek életbe. Míg a 2018-ban 323, addig 2020-ban 732, 2021-ben pedig 832 kormányrendelet látott napvilágot (URL1). A rendeletek jelentős része védelmi intézkedést tartalmazott és nem ritkán a kihirdetés napján, vagy az azt követő napon léptt hatályba.⁷ Így a jogszabály alkalmazásához nem maradt elegendő felkészülési idő, a hatályos joganyag nyomon követése pedig komoly odafigyelést igényelt. A rendeletek viharos gyorsasággal követték egymást és tartalmukban is szinte napról napra változtak. A gyors változások azonban nem ritkán méltánytalan helyzeteket is eredményeztek. Ha egy intézkedés során például két személy megsértette a kijárási korlátozás szabályait és az egyik elismerte a szabálysértés elkövetését, azt a helyszínen megbírságotlák, míg a másik fél vitatta az elkövetés tényét ezért szabálysértési eljárás indult ellene. A meghallgatását követően meghozott határozat ellen jogorvoslattal élt, és mire az elbírálásra került, addigra hatályon kívül helyezésre került az adott védelmi intézkedés így vele szemben a szabálysértési eljárást meg kellett szüntetni. Az ehhez hasonló helyzetek kiküszöbölése, a jogbiztonság, a védelmi intézkedések betartásához fűződő fokozott érdek miatt a szabálysértési törvény időbeli hatálya módosításra került.

Főszabály szerint „A szabálysértést az elkövetése idején hatályban lévő jogszabályok alapján kell elbírálni. Ha a szabálysértés elbírálásakor hatályban lévő új jogszabály szerint a cselekmény már nem minősül szabálysértésnek vagy enyhébben bírálandó el, akkor az új jogszabályt kell alkalmazni.”⁸ A fent említett okok miatt azonban ez a szabály a védelmi intézkedések megsértése esetére úgy módosult, hogy a védelmi intézkedés megszüntetését követően – eltérően az általános rendelkezéstől – a folyamatban lévő szabálysértési eljárást az elkövetés idején hatályban lévő szabályok szerint kell elbírálni.

A szabálysértési előadók munkáját jelentős mértékben nehezítette az is, hogy az egyes védelmi intézkedések több jogszabályban is megjelentek. A maszkviselés szabályaira vonatkozó rendelkezések megtalálhatóak például a védelmi intézkedésekről szóló 168/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet 2.§ (2) bekezdésében, a védelmi intézkedések következő üteméről szóló 207/2020. (V. 15.) Korm. rendelet 2.§ (2) bekezdés a) pontjában, a járványügyi készültségi időszak védelmi intézkedéseiről szóló 431/2020. (IX. 18.) Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdésében, a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet (továbbiakban: 484/2020. Korm. rendelet) 1.§-ban és a Szabs. tv. 177/A.§ (1) bekezdésében is. Mindemellett az egyes rendeletek is gyorsan változtak, például a 484/2020. Korm. rendelet 2021.11.11-től 2022.03.07-ig 37 esetben módosult.

A változások azonban nem csak a veszélyhelyzeti tényállásokat érintették, hanem a különböző védelmi intézkedések figyelmen kívül hagyását szankcionáló jogterületeket is. A magyar szabályozás a pandémia elleni küzdelemben a büntető-, a szabálysértési- és a közigazgatási jog adta eszközöket egyaránt használta, használja.⁹ Egyes jogsértő magatartások szankcionálása az elmúlt két év során az egyik jogterületről a másikra került át.¹⁰ Tipikus példája ennek a karantén szabályok szankcionálásának

⁶ új fertőzöttek, lélegeztetőgépen kezelt betegek, elhalálozások száma, stb.,

⁷191/2021. (IV. 23.) Korm. rendelet a kijárási tilalom kezdetének este 11 órára történő módosításáról 5.§ Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba;

⁸ Szabs. tv. 4.§;

⁹Ambrus (2020) 19. o.

¹⁰Skorka, (2022) 13. o.

változása. A fertőző betegségek esetén karantén szabályok megsértését a büntetőjog szankcionálta¹¹, azonban a 81/2020. (IV. 1.) Korm. rendelet 5.§ (2) bekezdés 2020. május 7.-étől hatályos rendelkezése alapján „nem büncselekmény, hanem szabálysértés valósul meg, ha a Btk. 361. §-ában meghatározott büncselekményt a COVID-19 fertőzöttség vagy annak gyanúja miatt elrendelt járványügyi elkülönítés, megfigyelés, zárlat vagy ellenőrzés szabályainak megszegésével követik el”. A járványügyi intézkedésekkel kapcsolatos egyes szabályok megállapításáról és a járványügyi intézkedésekkel kapcsolatos egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi CIV. törvény 8.§-a pedig a karantén szabályok megsértőivel szemben már közigazgatási bírság kiszabását rendeli el.

A rendelkezések nyomon követése nem kis figyelmet kíván főként akkor, ha az egyes eljárások még keverednek is. A védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának harmadik fokozata kapcsán a sportrendezvényekre vonatkozó egyes szabályokról szóló 202/2021. (IV. 29.) Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdése alapján például a sportlétesítmény este 11 óra és reggel 5 óra között a sportrendezvényre való felkészülés céljából a versenyző és az őt felkészítő sportszakember számára látogatható. Más személy azonban ebben az időintervallumban nem tartózkodhat a helyszínen. A rendelkezést figyelmen kívül hagyó személy a „sportrendezvények ideiglenes védelmi intézkedéseinek megszegése” szabálysértést követi el. A sportlétesítmény üzemeltetőjével szemben viszont, aki ennek a rendelkezésnek nem tesz eleget és más személyt is beléptet a helyszínre közigazgatási bírság kiszabásának van helye.

A szabályozás tehát szerteágazó, szinte napról-napra változó és adott esetben, ha a végrehajtási eljárás során a bíróság nem változtatja át a kiszabott pénzbírságot elzárásra és új eljárásra utasítja a szabálysértési hatóságot, akkor bizony nem egyszerű a hónapokkal korábban hatályos joganyagot felkutatni.

A szabálysértési eljárás változása a pandémia alatt

Amíg a hatékony oltóanyagok kifejlesztésre nem kerültek, illetve amíg a lakosság átoltottságának a szintje el nem érte a megfelelő mértéket csak a maszkviselés, a fertőtlenítés és a távolságtartás jelentettek védelmet a vírus terjedése ellen. A személyes kontaktusok számának csökkentését a szabálysértési eljárásokban is meg kellett oldani. Bizonyos ügytípusokban ez nem jelentett problémát, hisz egy egyszerű szabálytalan parkolás esetében a gépjármű üzemeltetőjének adatközlő értesítést küldött a szabálysértési előadó, ahol írásbeli tanúvallomásban az üzemeltető megnevezte a gépjármű vezetőjét, akivel szemben az előadó elmarasztaló határozatot hozott. Egy közlekedési baleset vizsgálatánál azonban nem ilyen egyszerű a helyzet. Az adatközlő nem teszi lehetővé az adott választ követően további kérdések feltételét, a részeseink ellentétes véleményének ütköztetését, az egymásnak történő kérdésfeltevést, a részeseink metakommunikációs jelzéseinek értékelését. Egyszóval a több eljárás alá vont személy, ellenérdekű fél részvételével zajló eljárások lefolytatására az adatközlésre épülő módszer nem alkalmas. Ezekben az eljárásokban mindenképp meghallgatást kellett tartani. Az eljárások során azonban nem egyszer ütköztek a különböző jogszabályokban meghatározott kötelezettségek. A karanténkötelezettség miatt az idézett személy nem tudott megjelenni a meghallgatáson. Bár ezekre a problémákra a jogalkotó választ adott oly módon, hogy egy új felfüggesztési okkal egészítette ki a szabálysértési törvényt, nevezetesen a szabálysértési eljárást – határozatban – fel kell függeszteni, ha ... „a szabálysértési eljárásban részt vevő személyek személyes jelenlétével járó eljárási cselekmény elrendelt járványügyi elkülönítés, megfigyelés, zárlat vagy ellenőrzés szabályainak megszegésével járna.”¹²

Sajnos a szabálysértési eljárásokban nagyon korlátozott mértékben kerülnek alkalmazásra a telekommunikációs eszközök. Egyedül a gyorsított, illetve az előkészítő eljárások során volt lehetőség telekommunikációs eszköz alkalmazására. Nagy segítséget jelentett volna a szabálysértési előadók részére a pandémia ideje alatt, ha a telekommunikációs eszközök használata már korábban kidolgozásra került volna a szabálysértési eljárások tekintetében is. Sajnos az ügyek tárgyi súlya, illetve az eljárásban

¹¹A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 361.§ „Aki b) járvány idején az elrendelt járványügyi elkülönítés, megfigyelés, zárlat vagy ellenőrzés szabályait megszegi.”;

¹² Szabs. tv. 81.§ (1) bekezdés e) pont;

résztevő személyek eltérő technikai lehetőségei miatt erre véleményem szerint még sokáig várnunk kell.¹³ Már az is jelentős változás volt az előadók számára, hogy a jogszabály az ügyféljogok gyakorlása érdekében a telefonon történő tájékoztatást határozta meg egy olyan szerv dolgozói számára, akik korábban csak személyes jelenlét útján tájékoztathatták az eljárás részeseit, mondván, hogy a telefonhívást kezdeményező személye nem beazonosítható.¹⁴ Az igazgatásrendészet jelentős mértékben alkalmazza az e-ügyintézés vívmányait. Számos beadványt a szabálysértési eljárásokban is be lehet nyújtani elektronikusan, illetve lehet kérni az elektronikus kapcsolattartást, de ez még inkább csak kuriózumnak számít, mintsem általános gyakorlat lenne, jóllehet a pandémia rávilágított arra, hogy ezen a területen a szabálysértési eljárást lefolytató hatóságoknak is előre kell lépniük!

Az igazgatásrendészeti szolgálati ág helyzete a pandémia kezdetét

Az igazgatásrendészet a rendőrség legkisebb szolgálati ága, az egész állomány nagyságrendileg 4%-t teszi ki, míg az 1214 fő szabálysértési szakterületen szolgálatot ellátó az egész állomány 3 %-t. A szabálysértési előadók folyamatosan nagy ügyteherrel dolgoznak, azonban a leterheltségük a 2020. évben 70%-kal emelkedett. Ezt az emelkedést két tényező okozta. Egyrészt a rendőrség 2020. március 1-től általános szabálysértési hatósággá vált, így az újonnan hatáskörbe került ügyek mellett a kormányhivatalokból a folyamatban lévő szabálysértési eljárások, illetve a szabálysértési végrehajtási eljárások is átkerültek a rendőrséghez. Másrészt a védelmi intézkedések megsértése miatt indult szabálysértési és közigazgatási eljárásokat is az igazgatásrendészetnek kellett lefolytatnia (URL2).¹⁵ A 2020. év végére a rendőri vezetők számára is világossá vált, hogy az igazgatásrendészeti feladatok időszerű végrehajtása érdekében a szolgálati ág állományát csak különösen indokolt esetben szabad igénybe venni közterületi feladatok (karanténellenőrzés, kontaktuskutatás, járőrszolgálat, átkísérés, üzletek ellenőrzése) ellátására.

A fenti helyzetkép a szabálysértési jogterület, kiemelten a rendőrségi állományt ért hatások bemutatását célozta, mintegy bevezetve Velmóvszki Dóra rendőr tisztjelölt, a Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Karának Igazgatásrendészeti Szakirányú Nappali szakos hallgatója által készített kérdőíves felmérést és a kapott eredmények kiértékelését.

A kutatás témája

Témaválasztás azért esett erre a nem mindennapi tárgykörre, mert fontosnak tartjuk vizsgálni egy ilyen különleges helyzetben az igazgatásrendészetet, mint a rendőrség egyik szolgálati ágánál felmerülő új típusú feladatokat, esetlegesen felmerülő nehézségeket. A pandémia¹⁶ idején szerzők egyike – tisztjelöltként - részt vett a kiemelt rendőrségi feladatok végzésében, és mint a Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Karának Igazgatásrendészeti szakos rendőr hallgatója megismerkedett az igazgatásrendészeti szakterületen dolgozó szakemberek ez idő alatt végzett fontos és nem mindennapi munkájába. Részt vett az állampolgárokkal kapcsolatos intézkedésekben, ellenőrizte, betartatta velük az egyes védelmi intézkedéseket. Témaválasztás tehát az átlag állampolgári érdeklődésen túl szakmai jellegű is, mert fontosnak tartjuk megmutatni azoknak a kollégáknak a véleményét is, akik személyesen vettek részt a vírus elleni védekezésben a védelmi intézkedések ellenőrzése és betartatása révén

¹³Forgács (2021) 51. o. A tanulmány a fogvatartottak és családtagjaik között skype útján történő kapcsolattartást vizsgálta a pandémia idején. Mindenképp érdekes lenne ezt a módszert a szabálysértési eljárás keretei között vizsgálni.

¹⁴85/2020. (IV. 5.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet során alkalmazandó egyes belügyi és közigazgatási tárgyú szabályokról 13. § „Az ügyirat tartalmáról felvilágosítás adása vagy tájékoztatás nyújtása, az ügy iratainak megismerése csak személyes jelenlétet nem igénylő módon biztosítható.”;

¹⁵ veszélyhelyzeti szabálysértések száma: 2020-ban 65.787, 2021-ben 106.180;

¹⁶ A pandémia: nagy embertömegeket érintő, több országra vagy földrészre, sőt akár az egész világra kiterjedő, fertőző betegség okozta járvány. Forrás: lexiq.hu - idegen szavak Pandémia jelentése (lexiq.hu) Letöltés időpontja: 2022.02.13.

Kutatási cél

A kutatás fő célja az volt, hogy a különleges jogrend idején a szabálysértési szakterületen dolgozó hivatásos állomány munkáját megismerjük, feltárjuk a problémákat. Fontos taglalni a felvetett hipotézis kérdéskörét, valamint az arra kapott eredmény kiértékelésével, egy olyan koncepcióval, koncepciókkal szolgálni, amellyel akár a rendőrség azon belül is az igazgatásrendszeren dolgozó szakemberek segítségét, javát szolgálná a jövőben. A kutatás másik fő célja annak bemutatása, hogy milyen nehéz feladattal álltak szemben a szabálysértési szakterületen dolgozó kollégák és a szemléltetett problémákat hogyan tudták mégis magas színvonalon végrehajtani.

A vizsgálni kívánt hipotézis: „A különleges jogrend idején a szabálysértési hatóság fokozottan részt vett az egyes védelmi intézkedések megszegését követő eljárásokban – valamint - ez idő alatt nagyobb nyomás, nagyobb számú feladatvégzés nehezedett rájuk”

Kutatási módszerem bemutatása

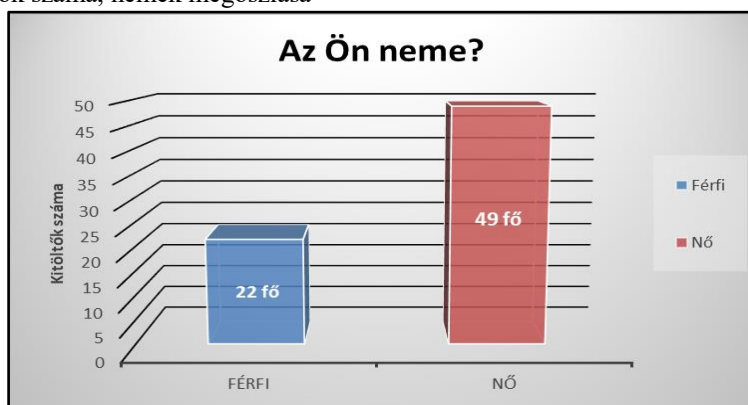
A téma megírásában elsősorban jogi normák kerültek felhasználásra, amik segítségével keretet kapott a dolgozat. A jogszabályok áttanulmányozása mellett egyéb internetes felületeken található dokumentumok nyújtottak segítséget. A kutatás során rengeteg segítséget kaptunk a témában érintett szakterület vezetőitől, képviselőitől, valamint a szakterületen dolgozó hivatásos állománytól.

Kérdőíves kutatást is lefolytatásra került a szabálysértési szakterületen dolgozó szakemberek körében. A hipotézis vizsgálatához a szabálysértési előadók, főelőadók, e területen dolgozó szakemberek meglátásaikat, az egyes feladatvégzéseikkel kapcsolatos tapasztalataik is felhasználásra kerültek.

A felmérés 2021. február 4-én kezdődött és 2021. szeptember 19-én zárult. A kutatás sikeréhez nagymértékben hozzájárultak a BRFK VIII. Kerületi Rendőrkapitányság, a BRFK IX. Kerületi Kapitányság, valamint a Debreceni és Sáropataki Rendőrkapitányság szabálysértési előadói és parancsnokai.

Kérdőíves kutatás értékelése

1. ábra: Kitöltők száma, nemek megoszlása

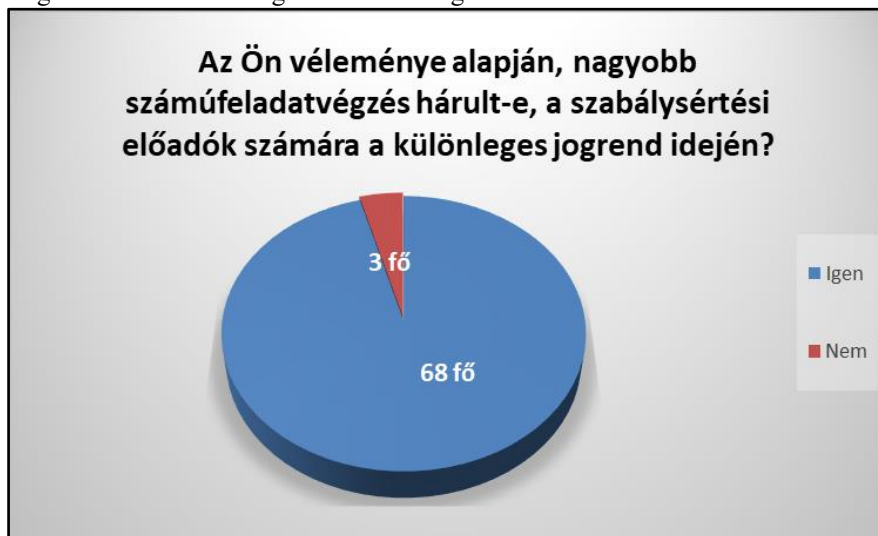
Forrás: 1. számú melléklet

A kérdőívet 71 fő töltötte ki, amelyből 22 fő férfi és 49 fő nő kitöltő volt. Az eredmények százalékos aránya, nő kitöltők 69% és a férfi kitöltők 31% arányban oszlik meg. A nemek közti megoszlás eredménye a kitöltők tekintetében, a szakterület sajátosságainak is köszönhető tekintve, hogy az igazgatásrendészeti szakterületen jóval magasabb a nők, mint a férfiak aránya.¹⁷

¹⁷ Az igazgatásrendszeren dolgozó szabálysértési előadók közül körülbelül 870 fő hivatásos állományú. A kutatás tehát az előadók több, mint 8%-t szólaltatta meg!

Feladatvégzés

2. ábra: Megnövekedett feladatvégzésről szóló diagram

Forrás: Kérdőíves kutatás eredménye alapján

A következő (2. ábra) diagramon látható a kutatás egyik releváns kérdése és az arra érkező válaszok megoszlása. A 71 fő kitöltőből 68 fő jelezte azt, hogy nagyobb számú feladatvégzés háruult rá a különleges jogrend idején. A válaszadókból 3 fő jelezte a "Nem" válaszlehetőséget. Százalékos arányban 95,8% az „Igen” és 4,2% a „Nem” válasz lehetőség. A szemléltetett diagram a cikk elején megfogalmazott felvetésemet megerősíti.

Kérdőívben szerettem volna a szabálysértési előadók véleményét megismerni, így kifejtős válasz lehetőséget is használhattak. A feltett kérdés miszerint, ha az előző kérdésre „Igen” választ adott, miben mutatkozik meg ez a megnövekedett feladatvégzés, az alábbi válaszok érkeztek:

Anonim válaszadó: „A veszélyhelyzetből adódó új szabálysértési tényállások megjelenése miatt, illetve ezen tényállások tartalmának gyors változása és az általános szabálysértési rendelkezésektől történő eltérése miatt.”

Anonim válaszadó: „Az irodai munka mellett a különleges jogrendre tekintettel közterületen is kell feladatot ellátnunk, például karantén ellenőrzés, vagy határ szolgálat, ezért letettebbek vagyunk, valamint a járvány elleni védekezés megszégése miatt tett feljelentésekben is el kell járnunk.”

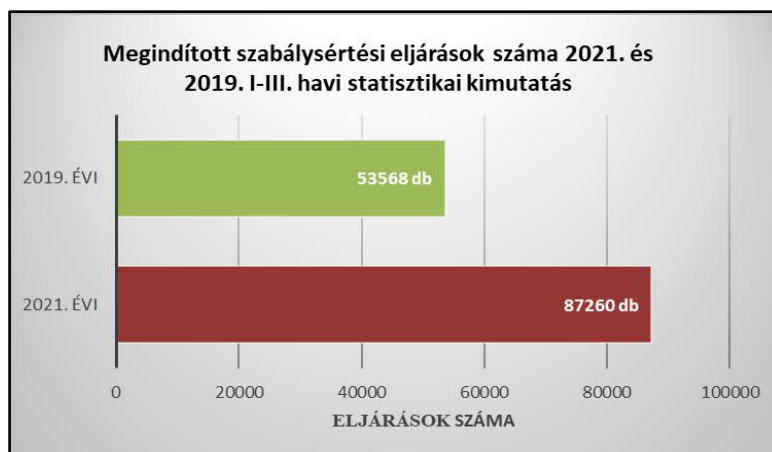
Anonim válaszadó: „Az ügyiratok száma miatt a további már meglévő iratanyagokkal való eljárás ideje megnövekedett, illetve az új anyagokkal kapcsolatos eljárások elsajátítása is lassította az eljárási időt.”

Anonim válaszadó: „Végrehajtási eljárások száma többszöröse lett a korábbiaknak pl. a magas pénzbüntetés miatt. Több részletfizetési kérelem érkezik hatóságunkhoz, ennek ellenére a fizetési hajlandóság elenyésző.”¹⁸

A fentebb megjelölt anonim válaszadók válaszaik megmutatták, hogy valós problémákkal néztek szemben a szabálysértési eladók. A valós problémát igazolja még a Police.hu által kiadott hivatalos statisztika a rendőri szabálysértési hatóságok által megindított szabálysértési eljárások száma 2021. I-III. havi statisztikai kimutatása szerint 87 260 eljárás, még 2019-es évben ugyan ebben az időintervallumban 53 568 eljárás indult(URL3) (3. ábra). Már itt látható a több mint másfélszeres növekedés. Lényeges megemlíteni ismét, hogy 2020.03.01-től a rendőrség lett az általános szabálysértési hatóság, hiszen a kormányhivataloknál lévő eljárások átkerültek a rendőrséghez, mint szabálysértési hatósághoz és a rendőrség által indított eljárások számát az átkerült szabálysértési eljárások is gyarapították.

3. ábra: Szabálysértési eljárások száma

¹⁸ 1. Kérdőíves kutatás eredménye alapján

Forrás: URL4

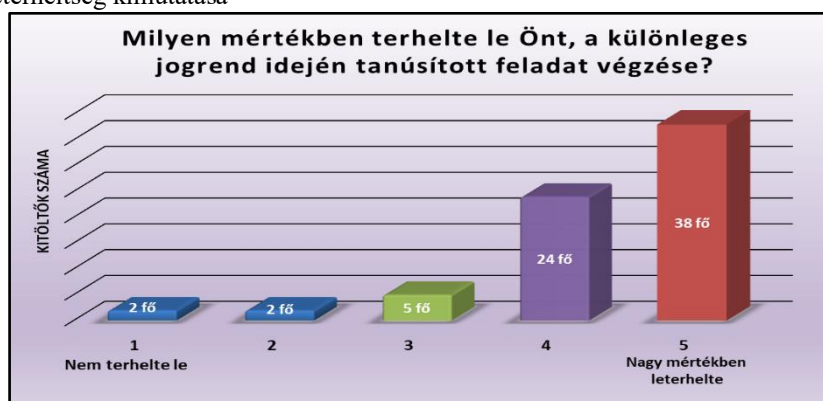
A kitöltő anonim személyek válasza hasonló nehézségeket említene. Minden valószínűség szerint rettentő nehéz lehetett a különleges jogrend idején a szabálysértési előadóknak ezzel a hatalmas mennyiségű jogszabállyal dolgozni. Korábban említésre került, hogy a megannyi új jogszabálynak az időbeli hatálya okozta a legnagyobb nehézséget. Ezeket a jogszabályokat napra készen ismerni és alkalmazni igencsak komoly feladat volt a szabálysértési előadók számára.

Több kapitányságon is előfordult, hogy a szabálysértési előadók is láttak el határátkelőhelyen esetleg közterületen szolgálatot. Ez tovább nehezítette azt, hogy egy-egy eljárásban a határidőt naprakészen be tudják tartani. A rendőri vezetők is észlelték, hogy az igazgatásrendészeti állomány közterületre vezénylése az igazgatásrendészeti feladatok jelentős mértékű felhalmozódásához vezet. Egyes szerveknél ezért – egy idő után – az igazgatásrendészeti állományt közterületi szolgálat ellátásra nem is vették igénybe.

A válaszadók szerint nehézséget jelentett még a végrehajtási eljárások megnövekedése, ami úgy gondolom a nagyobb mértékű szankciók alkalmazásának, illetve a részletfizetés és a halasztás illetékfizetési kötelezettségének az eltörlésének köszönhető.

Leterheltség

4. ábra: Leterheltség kimutatása

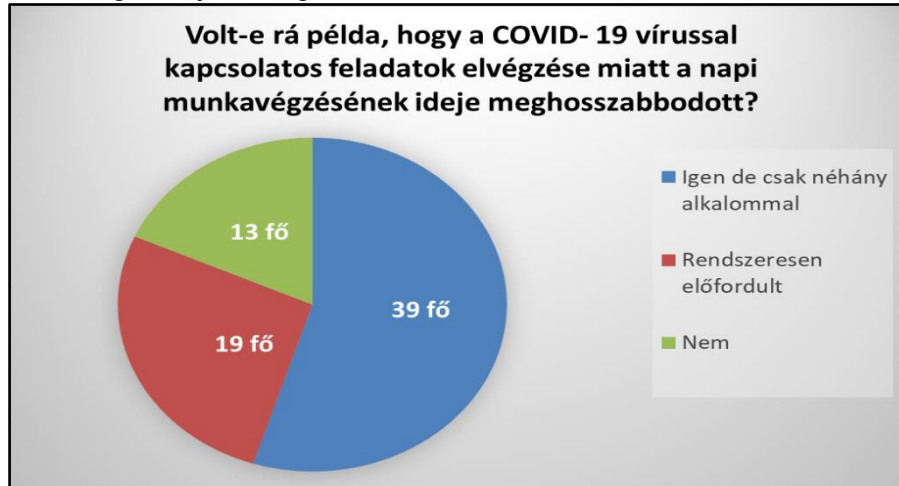
Forrás: Szerző kérdőíves kutatás eredménye alapján

Következő kérdés a szabálysértési előadók ez idő alatti leterheltségére irányult (4. ábra). Szintén skálás lehetőségek között választhattak a válaszadók, az 1-es skála a „Nem terhelte le” még az 5-ös skála a „Nagy mértékben leterhelte” válaszlehetőség volt. A legtöbb válasz lehetősége a 4-es 24 fő kitöltő és az 5-ös 38 fő válaszadó választotta. Százalékos arányban 33,8% és 53,5%-nak felel meg. A police.hu hivatalos statisztikája is alátámasztja a szabálysértési szakterületen dolgozó állomány leterheltségét. A

Budapesti Rendőr-főkapitányságon 2020. év márciusától 2021. év márciusáig 165%-os növekedés, azaz leterheltség jellemezte.(URL5)

Meghosszabbodott munkavégzés

5. ábra: Munkavégzés idejének megoszlása

Forrás: Szerző kérdőíves kutatás eredménye alapján

A fent látható diagram a szabálysértési előadók napi munkavégzés idejére és annak vizsgálatára terjedt ki (6. ábra). A vizsgálni kívánt kérdés: volt-e rá példa, hogy a COVID- 19 vírussal kapcsolatos feladatok elvégzése miatt a napi munkavégzésének ideje meghosszabbodott?

A válaszadók értékelése:

„Igen, de csak néhány alkalommal”: 39 fő választotta, ami a kitöltők 54,9%-nak felel meg.

„Rendszeres előfordult”: 19 fő töltötte ki, ami a kitöltők 26,8 %-a.

„Nem” válasz lehetőséget 13 fő választott, ami a válaszadók 18,3%- nak felel meg.

Erre a kérdésre kapott válaszok eredménye a szabálysértési előadók leterheltségét támasztja alá. Kénytelenek voltak a szabálysértési előadók munkaidőjükön kívül is dolgozni, hogy akár a meghallgatás nélküli, akár a meghallgatásos eljárások, illetve az egyéb eljárási határidőket tartani tudják.

Hipotézis vizsgálata

A hipotézis vizsgálatát két részre osztva szükséges szemléltetni. Az első, hogy a különleges jogrend idején a szabálysértési hatóság fokozottan részt vett az egyes védelmi intézkedések megszégését követő eljárásokban. Kérdőíves kutatásra érkezett válaszok, valamint a hivatalos forrásokból származó statisztika részben igazolják a hipotézist. Például a rendőri szabálysértési eljárások megindításának száma 2019 áprilisában, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 961 eljárás volt még 2020 áprilisában, azaz egy évre rá a pandémia első hullámának idején 2807 megindított eljárást jegyeztek be.

6. ábra: B-A-Z megye statisztikája

Forrás: (URL6)

Ugyanebben az időintervallumban 2019-ben Hajdú-Bihar megyében 884, míg 2020-ban 1335 szabálysértési eljárást szemléltetett a statisztika (URL7). Heves megyébe a rendőri szabálysértési hatóságok által megindított szabálysértési eljárások száma 2019-es év októberében 488 volt, még 2020 októberében 779 eljárás indult meg (URL8). Mint a számokból is láthatjuk, hogy legalább másfélszeres növekedés látható. Kérdőíves kutatás során arra a kérdésre, hogy: milyen mértékben terhelte le Önt, a különleges jogrend idején tanúsított feladat végzés - 38 fő választotta a „Nagy mértékben leterhelte” 5-ös skálát, még 24 fő a 4-es skálát. Arra a kérdésre, hogy: értékelje skálán, véleménye alapján az Ön munkája mennyire segítette elő az eredményes védekezést - az 5-ös skála volt a „Maximálisan hozzájárultam” lehetőség, amelyet 14 fő még a 4-es skálát 21 fő a 3-as skálát 32 fő választotta. Úgy gondolom a felsorolt statisztikai számok, valamint az elvégzett kimutatások, alátámasztják a hipotézis első részét.

A második részben szükséges vizsgálni azt a felvetést miszerint a szabálysértési szakterületen dolgozó szakemberekre ez idő alatt nagyobb nyomás, nagyobb számú feladatvégzés nehezedett. A hipotézis második részének alátámasztásához, a kérdőívre kapott válaszok kiértékelését célszerű használni. Ennek a területnek a megismerésére meghatározott kérdésre adott válaszok a 2. ábrán kerülnek szemléltetésre. A kitöltők közül 68 fő az „Igen” választ jelölte meg, azaz 95,8 % szerint nagyobb számú feladat végzés hárult a szabálysértési előadók számára a különleges jogrend idején. Arra a kérdésre, hogy: Volt-e rá példa, hogy a Covid-19 vírussal kapcsolatos feladatok elvégzése miatt a napi munkavégzésének ideje meghosszabbodott?- a válaszadók 26,8%-a választotta a „Rendszeresen előfordult” még 54,9%-a „Igen, de csak néhány alkalommal” válaszlehetőséget választotta. Az látszik, hogy az előbb említett százalékos arányok alátámasztják a hipotézisem második felét.

A különleges jogrend nagyon nagy feladat elé állította e szakterületen dolgozó kollégákat. Nehezítette az elődók munkáját a megnövekedett szabálysértési feljelentések száma, amit a kérdőívemben is szemléltettem a 3. és a 7. ábra segítségével. A megnövekedett feladatvégzés mellett a végrehajtással foglalkozó munkatársak száma viszont nem emelkedett. Az előadók ebben a megerőltető tempóban az új feladatok megismerése és alkalmazását legjobb tudásuk szerint hajtották végre. Megállapításaink szerint az igazgatásrendészeti szolgálati ág ez idő alatt végzet kimagasló munkája nélkül, az eredményes védekezés a szabálysértés viszonylatában ilyen mértékben nem valósulhatott volna meg.

Javaslatok

Sajnos nem tudhatjuk ebben a minden téren fejlődő világban, mikor találkozunk egy váratlan helyzettel, legyen szó egy újonnan megjelenő vírusról vagy a COVID-19 további hullámairól. Célként határozhatók olyan javaslatok megfogalmazása, amelyek a jövőben segítenék, megkönnyítenék a szabálysértési területen dolgozó hivatásos állomány munkáját.

Az eljárási határidők meghosszabbítása

Amint bemutatásra került, megközelítőleg 870 fő hivatásos állományú személy lát el szabálysértéssel kapcsolatos feladatot. 2020. év decemberében a megindított szabálysértési eljárások száma 24294 db eljárás volt (URL9), ami arányaiban: 1 fő szabálysértési előadóra közel 28 db ügy jutott. Ennek az ügyszámnak a hatóságok közötti megoszlása természetesen nem egyenletes. A szabálysértési törvény két ügyintézési határidőt említ. A meghallgatásos eljárás, amelyre akkor van szükség, ha a tényállás nem tisztázott és bizonyítási eljárásra van szükség, valamint ha a hatóság közérdekű munkát, vagy fiatalok esetén büntetést akar alkalmazni. Ez esetben az eljárási határidő 30 nap, amely indokolt esetben 30 nappal meghosszabbítható. A hatóságnak 15 napon belül kell dönteni azokban az ügyekben, amelyeknél a tényállás tisztázott, valamint nem szükséges semmilyen bizonyíték beszerzése. Jelen esetben a meghallgatás nélküli eljárás relevánsabb, hiszen mint már fentebb említettem általában a védelmi intézkedések megszegése miatt indított eljárások egyszerű megítélésű eljárások voltak. A szabálysértési előadóknak 15 napjuk volt egy-egy ügyben határozatot hozniuk. Ilyen nagy ügyszámnál a határidő tartása szinte lehetetlen feladat volt. Célszerű mindkét esetben megközelítőleg egy 15 napos plusz ügyintézési határidő a különleges jogrend idején, megkönnyítette volna a mindennapi munkavégzést, valamint a határidők betartását egyaránt.

Közigazgatási eljárások áthelyezése más szolgálati ághoz, vagy esetleges a létszám növelése határozott időre szóló vezénlyessel.

A közigazgatási eljárások sajátosságainak köszönhetően lehetőség volt jogi személyekkel akár jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel szemben is szankciót alkalmazni, hiszen a közigazgatási jog lehetővé teszi az állampolgárok és a jogi személyek jogkövető magatartásának szabályozását egyaránt. A pandémia idején ilyen közigazgatási bírság alkalmazására a karanténkötelezettség megszegése, valamint az üzletekre vonatkozó védelmi intézkedések betartatásánál találkozhattunk. Sok esetben a kapitányságokon közigazgatási szabályszegés miatt is az igazgatásrendészeti osztály jár el. A nagyszámú szabálysértési eljárás lefolytatása mellett a közigazgatási eljárások lefolytatása csak a szabálysértési hatóság további leterheltségét eredményezte. Véleményem szerint nagy segítség lett volna, ha az egyszerű megítélésű és könnyen lefolytatható közigazgatási eljárások áthelyezésre kerültek volna egy olyan szolgálati ághoz, ahol a pandémia nem okozott jelentősebb mértékű leterheltséget.

RobotZsaru rendszerben egységes iratminta kidolgozása minden védelmi intézkedésre.

Rengeteg új szabálysértési tényállás jelent meg a rendőrség, mint szabálysértési hatóság hatáskörében, értem itt a 2020. március elsején átkerült 39 új szabálysértési tényállást, valamint a pandémia idején létrejött védelmi intézkedések betartásáról szóló kormányrendeletekben napvilágot látottakat egyaránt. A gyorsan változó kormányrendeletek és az azokban szereplő magatartási szabályok, és ezek megszegése miatt kiszabott szankciók folyamatos változása, nagy feladat elé állította a szabálysértési hatóságot. A hirtelen jött nagyszámú eljárásokban a határidők betartását nehezítette az úgynevezett „ismeretlen” határozatok megírása, tehát ahol nem állt rendelkezésre iratminta és merőben új határozatot kellett alkotni annak minden egyes részében. Nagymértékben elősegíthette volna a szabálysértési előadók munkáját, ha minden védelmi intézkedés miatt hozott döntést, a szakirányítás által a jogszabályváltozás napján kiadott határozatmintával lehetett volna elbírálni. A jogbiztonságot is erősítette volna, ha ugyanazon jogsértés miatt az eljárás alá vont személyek, akár Borsod-Abaúj-Zemplén megyében akár Pest megyében is laknak ugyanazon értelmezés és gyakorlat mentén – jogszabályi hivatkozásokra, a tényállás megnevezésére, stb. – születő döntéseket vehették volna kézbe természetesen az egyéniesítés elvét szem előtt tartva. Ez az egységes iratminta naprakész és minden fontos formai és tartalmi elemet tartalmazna, ami nagymértékben hozzájárulna a szabálysértési előadók gyors és egyszerű határozathozatalához.

Technikai háttér megteremtése, munkafolyamatok áttekintése a „home-office” alkalmazása érdekében.

A magyar rendőrség állományában dolgozó személyek és családjuk számára a COVID-19 vírus általi megbetegedése szinte elkerülhetetlen tényező volt. A megbetegedés és az abból való felgyógyulás, valamint egy-egy kontaktszemély megbetegedése miatt a karanténba kerülés időintervalluma akár két, három rosszabb esetben négy hétig is eltarthatott úgy, hogy a vírus okozta fertőzés akár tünetmentesen jelentkezett. Egy szabálysértési előadó betegállományba kerülése szinte ellehetetlenítette az adott szabálysértési hatóság által végzett szabálysértési eljárások határidejének betartását, tekintve, hogy az igazgatásrendészeti osztályok nagyon alacsony létszámmal dolgoznak, adott esetben kettő – három fő szabálysértési előadóval. Egy megfelelő, biztonságos technikai háttér megteremtése, amely akár otthon végzett munka számára is megfelelő lett volna, egy-egy szabálysértési munkafolyamat tekintetében nagy segítséget nyújtott volna az igazgatásrendészeti szolgálati ág szempontjából. Talán még mindig nem késő áttekinteni a szabálysértési hatóságok munkafolyamatait, megállapítani, hogy melyek azok a részfeladatok, amelyen nem kapcsolódnak szorosan a hivatali helyiségekhez és az iratkezelési, adatvédelmi szabályok figyelembe vételével melyek esetében van lehetőség - egy egyébként egészséges kontaktszemély esetében - az otthoni munkavégzésre.

Az elektronikus kapcsolattartás előtérbe helyezése az eljárások lefolytatásában.

A szabálysértés eljárások lefolytatásának úgymond két lehetséges módja van. Az ügy előadó meghallgatás nélkül dönt, vagy szükségesnek tartja az eljárás alá vont személy meghallgatását. A meghallgatás nélküli eljárás során az ügy előadója valamint az eljárás alá vont személy nem kerül közvetlen kapcsolatba. Azonban ha szükségesnek ítéli meg az előadó a meghallgatást, úgy elkerülhetetlen a közvetlen egy légtérben való tartózkodás. Ez a közvetlen találkozás a vírus gyors terjedése miatt veszélyt jelentett az ügy előadójára, annak ellenére is, hogy az egészségügyi biztonsági szabályok minden téren betartásra kerültek. A közvetlen érintkezés megakadályozásának a megoldása az elektronikus kapcsolattartás bevezetése. Ez az úgynevezett táv meghallgatás csak biztonságos internetes kapcsolattal, és hozzá szükséges elektronikus eszközzel valósulhat meg, valamint a kívánt személyről történő hitelt érdemlően megállapított személyazonosítással. Érdemes lenne megvizsgálni a Skype rendszert erre a célra, amely már a büntetvégrehajtási intézetekben néhány éve jól szolgálja a fogvatartottak és a hozzátartozók kapcsolattartását!¹⁹

Munkavégzés egymást váltó csoportokban.

Elkerülhetetlen tényező, hogy a rendőrség állományában dolgozó hivatásos személyek ne kapják el a COVID-19 vírust, vagy akár ne válnának kontaktszemélyekké, ami a munkából való kiesést jelentené, jelentette. A megbetegedés lehetőségét csökkenthetné, ha úgymond egymást váltó munkacsoportok látnának el a munkavégzést. Jelen esetben, ha két munkacsoportról beszélünk az „A” munkacsoport a hét első két vagy három napján látna el szolgálati feladatokat, a „B” munkacsoport pedig a hét végén tenné hasonlóan ugyan ezt.²⁰ Érdemes megfontolni a vezényléses munkarend nyújtotta lehetőségeket, mely által mondjuk reggel hattól este tíz óráig dolgoznának két váltásban az előadók, így az ügyfélfogadási idő is meghosszabbodna, ami a hivatali időben dolgozó ügyfelek meghallgatását is kedvezően befolyásolná. Ezen megoldások által sokkal kevesebb a lehetősége annak, hogy az előadók egymást fertőzzék meg egy irodában, és kevesebb a lehetősége annak, hogy akár az összes szabálysértési előadó kiessen a munkavégzés köréből. Amikor az otthon végzett munkára kerülne sor egy-egy előadó tekintetében, az otthon végzett munka lehetőségét a fentebb említett másik javaslat szerint tanácsos megoldani.

¹⁹ Forgács (2021) 51-68. o.

²⁰ Linder (2020)

Irodalomjegyzék

- Ambrus István (2020): A koronavírus-járvány és a büntetőjog. Magyar Tudományos Akadémia Law Working Papers, 7.
- Ambrus István (2021): Szabálysértési tényállások és gyakorlatuk a a koronavírus-járvány idején, COVID-19 és büntetőjog - Az emberi egészség, a köznyugalom és más jogtárgyak védelme járvány idején, ELTE Eötvös Kiadó.
- Forgács Judit (2021): Kapcsolattartás járvány idején, Börtönügyi Szemle 1.
- Hollán Miklós (2020): A járványügyi szabályszegés "dekriminalizációja": felemás büntetőpolitikai félfordulat járvány idején. Magyar Tudományos Akadémia Law Working Papers, 7.
- Linder Viktória (2020): COVID 19 – transzparencia és participáció a közszolgáltatásban. In Rixer Á. (Szerk.), A járvány hosszútávú hatása a magyar közigazgatásra, Patrocinium Kiadó Bp.
- Skorka Tamás: Az (új) általános szabálysértési hatóság és a pandémia, Belügyi Szemle - megjelenés alatt;
- Skorka Tamás (2021): Koronavírus a szabálysértés szemszögéből, Magyar Rendészet, 1.
- Tihanyi, Miklós, Papp, Dávid (2021): Emergency Phase as Special Legal Order in Hungary During The Epidemic Caused by Covid-19 In: Zdravko, Grujić (szerk.) University of Priština in Kosovska Mitrovica Faculty of Law International Scientific Conference "LEGAL SYSTEM IN THE PERIOD OF THE NEW REALITY" Thematic Conference Proceedings pp. 45-55

Jogforrások

2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről;
2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről;
2020. évi CIV. törvény a járványügyi intézkedésekkel kapcsolatos egyes szabályok megállapításáról és a járványügyi intézkedésekkel kapcsolatos egyes törvények módosításáról;
- 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet veszélyhelyzet kihirdetéséről;
- 81/2020. (IV. 1.) Korm. rendelet az egészség és élet megóvása, valamint a nemzetgazdaság helyreállítása érdekében elrendelt veszélyhelyzettel kapcsolatos rendkívüli intézkedésekről;
- 168/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet a védelmi intézkedésekről;
- 207/2020. (V. 15.) Korm. rendelet a védelmi intézkedések következő üteméről;
- 431/2020. (IX. 18.) Korm. rendelet a járványügyi készülségi időszak védelmi intézkedéseiről;
- 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről;

Internetes források

(URL1)

[https://hu.wikipedia.org/wiki/2020_a_jogalkot%C3%A1sban#December_\(535%E2%88%92732\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/2020_a_jogalkot%C3%A1sban#December_(535%E2%88%92732)),
[https://hu.wikipedia.org/wiki/2021_a_jogalkot%C3%A1sban#December_\(663%E2%88%92832\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/2021_a_jogalkot%C3%A1sban#December_(663%E2%88%92832)),
[https://hu.wikipedia.org/wiki/2019_a_jogalkot%C3%A1sban#December_\(286%E2%80%93371\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/2019_a_jogalkot%C3%A1sban#December_(286%E2%80%93371))[79]
(letöltés: 2022.04.11. word)

(URL2)

https://bsrsp.bm.hu/SitePages/ExcelMegttekinto.aspx?ExcelName=/BSRVIR/Megind%c3%adtott%20e1j%c3%a1r%c3%a1sok_ver20220310021458.xlsx&Token=VkJKN3BFcGRvNDhja1FVZ0JwUndib3M3K3RRTEhVUVk4TTQ1eThWSGhQVkxYZ1ZVNjQwRFdkakxXelBmb2RncXMyc1VqTDEyaXRTSG5EaG1TWDhQRm9WRDNCM0h5aHJRvGh6L3F2MXkvd1JUOVJIMjRnOUc3TndWczJ3OGsxcWs= (letöltés: 2022.04.13. excel)

(URL3) [Igazgatasrendeszlet SK 2021.03.pdf \(police.hu\)](#), (letöltés: 2021. 10. 06.)

(URL4) [Igazgatasrendeszlet SK 2021.03.pdf \(police.hu\)](#) (letöltés: 2021. 10. 06.)

(URL5) <http://www.police.hu/sites/default/files/Igazgatasrendeszeti%20SK%202021.03.pdf> (Letöltés: 2021. 10. 06.)

(URL6) <http://www.police.hu/sites/default/files/Igazgatasrendeszeti%20SK%202020.%2004.pdf>, (Letöltés: 2021. 10. 08.)

(URL7) <http://www.police.hu/sites/default/files/Igazgatasrendeszeti%20SK%202020.%2004.pdf>, (Letöltés: 2021. 10. 08.)

(URL8) <http://www.police.hu/sites/default/files/Igazgatasrendeszeti%20SK%202020.%2010>. (Letöltés 2021. 10. 08.)

(URL9) <http://www.police.hu/sites/default/files/Igazgatasrendeszeti%20SK%202020.%2012>. (Letöltés : 2021. 10. 25.)